

Heisler: emlékezzünk úgy, hogy ne listázzunk

Holokauszt-emlékművet avattunk Szolnokon

Szalay Ferenc, Szolnok polgármestere és Heisler András szolt az emlékezőkhöz az egykori gettó területén lévő emlékkő avatásakor. Mindketten a szolidaritásról és az összetartozásról beszéltek.

A szolnoki gettóban ezernél is több embert gyűjtöttek össze 1944-ben, hogy onnan Auschwitzba küldjék őket. Rájuk emlékezett közösen a város vezetése és a Mazsihisz.

Az emlékkő felállítását a szolnoki hitközség kezdeményezte, és a város nagyvonalúan támogatta. Az avatáson

Szalay Ferenc szerint az összetartozás és a szolidaritás érzését kell erősíteniük azért, hogy soha többé ne történhessen meg senkivel semmi hasonló.

Heisler András is erről szolt, s arról, hogy Szolnok mai, fiatal lakóinak meg kell ismerniük városuk múltját és hajdani lakóit, azt, hogyan élt itt valamikor 1100 zsidó ember: „S hogyan éltek? Édesapámtól és édesanyámtól pontosan tudhatom, hiszen mindketten a szomszédból származnak, Abonyból, illetve Ceglédre: az alfl-

kell, hogy megfogadjuk ezt a figyelemzetést: egykor 1100 zsidó élt Szolnokon, a gettóba kényszerítettük előtt a hatóságok pontos, név szerinti listát készítettek mindannyiukról. Ha valaki ma listákat gyárt, ne csodálkozzon, hogy ilyen történelmi előzményeket követően a jóérzésű Magyarország – keresztények és zsidók egyaránt – értetlenül szemléli és elutasítja azt.”

Beszéde végén a Mazsihisz elnöke Slachta Margitot, az ő szavait és emlékeit idézte: „Ő volt az a nő, aki már 1940-ben néven nevezte a bűnt, aki fáradhatatlanul támogatta a rászorultakat, segítette az üldözötteket, és küzdött a gyűlölet ellen. Mert gyűlöletet szítani tilos bárki ellen! Tilos a zsidók ellen, de tilos a keresztények ellen, a romák, a melegek, a civilek vagy bármely embercsoport ellen, akár a muszlimok vagy a menekültek ellen is. Erre kellene figyelnie a mindenkor hatalomnak, mert ez a mi történelmi tapasztalatunk, és ez a holokauszt egyik fontos tanulsága.

Arra kérem Szolnok polgármesterét és polgárait, segítsenek abban, hogy mindenki megismerhesse a szolnoki zsidóság múltját. Megismerjék, és tanuljanak belőle. Utasítsák el a rasszizmus bármely formáját, tagadják meg a gyűlöletet. Legyen a szolnoki zsidóság része városuk történetének, s kössön össze ez a közös és tragikus gyász bennünket. Kövessünk el mindent értékvesztett világunkban, hogy ami itt történt zsidó vallású magyar polgártársainkkal, soha ne ismétlődhessen meg, sehol és senkivel.”

Mazsihisz

részt vett és beszédet mondott Szalay Ferenc polgármester, Heisler András, a Mazsihisz elnöke, jelen volt még Kállai Mária megyei kormány megbízott, valamint Feldmájer Péter, a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke. A megemlékezésen Róna Tamás főrabbi mondott gyászimát.

di polgári zsidó családok életviteléről, a családok összetartásáról, a zsidósághoz való ragaszkodásról nemcsak sokat meséltek, de példát is nyújtottak felém.”

Kitért még arra is, hogy „a történelem figyelemzetés is lehet, és az áldozatok emlékét azzal is őrizünk

Orbán: Magyarország különösen büszke zsidó közösségére

Izrael Állam függetlenségi napja alkalmából levelet küldött izraeli kollégájának, Benjámín Netanjahunak Orbán Viktor miniszterelnök.

Orbán Viktor szerint az elmúlt hét évtizedben Magyarország és Izrael szel körü és sikeres együttműködést alakított ki egymással. A kormányfő emlékeztetett Benjámín Netanjahu 2017 júliusában lezajlott „történelmi jelentőségű” budapesti látogatására, mely értékelése szerint kiemelkedő esemény volt a kiváló partnerségnek. Hozzátette: reményei szerint a közeljövőben viszonzhatja a látogatást.

A magyar kormányfő meglepéssel nyugtázta, hogy a kétoldalú és a V4-Izrael együttműködésben elhatározott közös projektek elindultak, és jól haladnak. Orbán Viktor arról is biztosította Benjámín Netanjahut, hogy Magyarország elkötelezett marad a két ország közötti politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok további megerősítése mellett. Levele végén a miniszterelnök kifejtette: Magyarország különösen büszke zsidó közösségére és az Izraelben élő, magyar származású emberekre, akik továbbra is a kétoldalú együttműködés egyik legfontosabb pillérét képezik.

MTI

Az Élet Menete Budapest

2018. május 13. 16:00

Találkozó: Az Élet Menete szobornál (1056 Budapest, Március 15. tér), ahonnan az Erzsébet hídon át a Friedrich Born rakpartra vonulunk.

Holokausztnapi megemlékezés a Páva utcában

Bízunk benne, hogy Magyarország mindig a béke és a biztonság szigete marad a zsidóságnak, az egész magyarságnak és mindenki másnak, ahol senkinek sem kell félnie, hogy származása, szokásai, kultúrája miatt megkülönböztetés éri – mondta az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára a holokauszt magyarországi áldozatainak emléknappján Budapesten, a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban.

Rétvári Bence reményét fejezte ki, hogy a zsidó közösségeket a jövőben is meg tudják védeni nemcsak a régi, hanem az új típusú antiszemitizmussal szemben is.

Rétvári: Bízunk benne, hogy Magyarország mindig a béke és a biztonság szigete marad a zsidóságnak

Hangsúlyozta, hogy az elmúlt években Magyarországon nemcsak szavak hangzottak el az antiszemitizmus ellen, hanem tettek is ezért, ennek köszönhetően visszaszorult az antiszemita közbeszéd.

Emlékeztetett, hogy a magyar alaptörvény és a büntető törvénykönyv szerint bármilyen, a közösséget ért támadás esetén annak bármely tagja felléphet és követelheti a jogsértéstől való eltiltást.

Az államtitkár fontos lépésnek nevezte a zsidó közösségi kerekasztal létrehozását, a kormányzati szereplők és a zsidó közösségek képviselőinek folyamatos párbeszédét, és az ennek alapján elért eredményeket. Példaként említ

Amrani: A magyar zsidó közösség tragédiája része a városképnek

Fotók: Balogh Zoltán/MTI

tette, hogy szerte a Kárpát-medencében zsinagógák újjaltak meg és közösségi terek jöttek létre az elmúlt években.

Rétvári Bence kitért arra is, hogy az új történelmkönyvek szerzői és a zsidó közösségek szakértői közösen írták meg a zsidó közösség történetéről, így a holokausztról szóló fejezeteket. Így mindenki hiteles képet kaphat arról, ami a 20. század közepén Magyarországon és a világban történt, hogy elkerülhető legyen, hogy bárhol a világban még egyszer hasonló történjen.

Jozsef Amrani, Izrael budapesti nagykövete arról beszélt: Budapest szemtanúja volt a zsidó élet pusztulásának, ezek összegyűjtésének és gettóba zárásának, a deportálásoknak, ártatlanok barbár lemészárlásának a Duna-parton és másutt. A magyar zsidó közösség tragédiája az utcákra, a város épületeire van írva, része a városképnek – mondta.

Hozzátette: napjainkban viszont Magyarországon „tanúi lehetünk a zsidó kulturális és vallási élet újjáéledésének”, a pusztítást legyőző életnek.

A nagykövet szolt arról, hogy az áldozatokra emlékezés nemcsak igazságszolgáltatás, hanem a következő nemzedék jobb jövőjének biztosítása is. Egy olyan jövőé, ahol senki nem találhatja szembe magát ilyen gonosz sággal: egy olyan világé, ahol a szenvedést nem hagyják figyelmen kívül, ahol a diszkriminációt, a gyűlöletet és a sötétséget elűzik – emelte ki.

Jozsef Amrani azt kérte a magyar kormánytól, tegyen még többet a fiatalok oktatásáért, hogy megismerjék a múltat, a „történelmi leckét”.

A fennállásának 70. évfordulóját ünneplő Izraelről szólva hangsúlyozta a függetlenség fontosságát a zsidó nép számára. Ugyanakkor a holokauszt

(Folytatás a 2. oldalon)

Körzeti kitekintő a széder jegyében

Újpest

Immár hagyomány, hogy az Újpest–Rákospalota templomkörzet széderestéje olyan hangulatban zajlik, mint hajdan, sok-sok éven keresztül a nagy zsidó családok otthonaiban. Tény, hogy a soá után a családi ebédlők többségéből a hitközségi közösségi terekbe helyeződött át a Haggada felolvasása és az abban foglalt tradicionális szertartás, de ma már ezeknek az estéknek is megvan a maguk varázsa. Újpest példájánál jövöre lesz tíz esztendeje, hogy Szerdócz J. Ervin – akkor még rabbi-helyettesként – először vezette a széderet, az idén pedig immár főrab-biként öltötte magára a kitlit, hogy két alkalommal is házigazdaként kalauzolja végig a résztvevőket az egyiptomi kivonulás történetén.

Ahogy már megszokhattuk, nem csupán a helyi zsidó szeretetotthon és az Israel Sela Szociális, Szakszociális otthon lakói, valamint hozzátartozói vettek részt az ünnepen, hanem a főváros távolabbi pontjairól, többek között a Lipótvárosból, Angyalföldről és Budáról is érkeztek vendégek. Jelen volt *Molnár Szabolcs*, Újpest kulturális alpolgármestere és *Hajdu László*, a XV. kerület polgármestere is.

Hogy miben különbözött „ez az este minden más estétől”, az nem titok, a kérdésre mindenki megkapta a választ, ám hogy miben különbözött ez az újpesti este minden más széderestétől, azt csak a jelenlévők érzékelték. A Haggada felidézése során Szerdócz J. Ervin mindvégig a zsidók szabadsághoz való viszonyát elemezte, illetve különböző nézőpontokból világította meg e történelmi-filozófiai kérdést. Utalt az i. e. 2. századi eseményekre, a Haggada keletkezésének körülményeire, de idézte Lévi Jichák berdicsevi chászid rabbi bölcs mondatát is a zsidó sors elfogadásáról, valamint két filozófus, Friedrich Nietzsche és Spinoza gondolatait. Ez utóbbi úgy vélte, „az ember nem születik szabadnak, az ember azzá teszi magát”. A főrabbi többek között fölkhívta a figyelmet az esten felmerülő számok szerepére, így például a négyes számra, amely a négy pohár, a négy kérdés és a négy fiú kapcsán jelenik meg, és szó esett a hármas és a tízes szám jelentőségéről is.

A Haggada dalainak éneklésében az otthon lakói is aktívan közreműködtek, a vendégek pedig közösen tették fogadalmat arról, hogy – ahogy a versben is olvasható – Jövöre az újjáépült Jeruzsálemben!

Az első széder befejezése után Szerdócz J. Ervin a szervezésért köszönetet mondott *Máté Györgynek*, a hitközség elnökének, valamint a szeretetotthon konyhai dolgozóinak és az önkénteseknek a háromfogásos ünnepi vacsoráért.

Rojkó A.

Nagyfuvaros

A múlt hónapban volt *Menáchem Mendel Glitzenstein* (Meni) bár micvája zsinagógánkban. Ezen a napon ő volt reggel az előimádkozó. Az imádkozást kidus követte, melyen közösségünk szép számban je-

len lévő tagjai és a vendégek üdvözölték az új minjentagot. A kidusnál Meni fejből elmondott egy hosszú imádságot héberül, majd az elnök és többen mások is köszöntötték a bár micva ifjút. Két nappal később reggel ünnepélyes keretek között hívták fel az ifjút első alkalommal a tórához, és gratuláltak neki. Az imádkozás végén meghatottan köszönte meg a kilének, hogy itt nevelkedhetett fel és körzetünkben válhatott immár felnőtté.

Az idén is, mint idáig minden évben, nagy készülődés előzte meg a peszách kezdetét. Már egy héttel előtte takarítással, kaserolással, edények, evőeszközök átcserelésével foglalatokodtunk, hogy a vallási előírásoknak megfelelően tudjuk megtartani e szép, nagy jelentőségű tavaszi ünnepünket.

Szombaton megtartottuk a második széderet. *Chájim Saul Glitzenstein*, *Rosenfeld Dániel* kántor és *Horovitz László* judaisztikatanár és előimádkozó közösen vezették az estét. Többen is felolvastak a Haggadából a résztvevők közül. A 11 éves *Veres Ádám* pontosan és hozzáértően tette fel a szokásos kérdéseket. A bőséges vacsorát a jelenlévők aktív segítségével szolgáltuk fel. A jó hangulatban eltöltött ünnep éjjel körül fejeződött be.

Köszönjük mindazok munkáját, akik a terem berendezésében, az este zavartalan lebonyolításában, a terítésben, az ételek elosztásában munkálkodtak. Köszönjük közreműködésüket!

fuvarpress

Hódmezővásárhely

A hitközség az SZTE Mezőgazdasági Karának ebédlőjében tartotta széderestéi vacsoráját.

A peszách idén egybeesett a keresztény húsvétal, nagypéntekkel.

A széderetálon található ételek közül jelen lévő keresztény barátaink számára nem volt idegen a tojás, a pászka, a torma, azaz a mórjár.

Az ünnep jelentőségét emelte, hogy *Erdélyi Miklós* elnök a vendégek között neves közéleti személyiségeket köszönthetett, nevezetesen *Márki-Zay Péter* polgármestert, *Kis Andrea* alpolgármestert, *Urbancsik Zsolt* makói levéltárvezetőt, a Kecskeméti Ármin Egyesület elnökét, *Báron Zsuzsanna* ügyvédnőt, a makói hitközség előjáróját és *Siket*

István ügyvédet. *Erdélyi Miklós* tisztelettel üdvözölte a mintegy hetven vendéget, külön is a holokauszt-túlélőket, a zombori, makói, békéscsabai résztvevőket.

Megjegyezte, hogy polgármester legutóbb másfél évtizede tisztelet megvallási ünnepünket.

Márki-Zay Péter, aki családjá kíséretében érkezett, őszinte örömet fejezte ki a meghívásért, hogy együtt ünnepelhet a tolerancia és a kölcsönös megbecsülés jegyében a zsidó hitközség tagjaival, akiknek áldott peszáchot kívánt.

Kozma György, a Zsidó Egyetem doktorandusz hallgatója vezényelte le a szombat fogadását. Vezetésével a hagyományoknak megfelelően megtartottuk a széderestét, s közben az egyes szerkezeti egységekhez kapcsolódó magyarázatokat hallgattuk.

Ne feledkezzünk meg a finom vacsoráról sem, a macesz-gombóc-levesről, a kakaspörköltől, az almakompótról és a körültekintő kiszolgálásról.

A széderetálok elkészítéséért *Deutsch Tibornénak* jár köszönet.

Szigeti János

Pécs

Púrimtól peszáchig

A púrim ez évben is Eszter könyvének olvasásával kezdődött, főrab-bink a héber nyelvű szöveget időnként megállította, és magyar nyelvű magyarázatokat fűzött hozzá. Ezt követték a vidám púrimi órák, a Comet zenes-énekes együttes műsorával, finom sütemények fogyasztásával.

A széder megelőzően kiosztották az igényeknek megfelelő pászka-mennyiséget. Az este érkezőket kis széderetálok várták, a főrabbi pedig ismertette a Haggadát. A közös imádság után került sor a vacsora feltalálására, többek között a macesz-gombóc húslevesre és a süteményekre.

*

Ezzel egy időben került sor a szabadegyetem újabb rendezvényeire. Elsőként a főrabbi előadását hallhattuk a púrim és a peszách hagyományáról, a hozzájuk fűződő szokásokról. Egy másik napon a közel múltban váratlanul elhunyt alelnökünk, *Stark András* emlékére idéztük fel filmvetítéssel és egykori munkatársnőjének, *Árkovics Amálynak* személyes visszaemlékezésével. A harmadik meghívott előadó *Frölich Róbert* országos főrabbi volt, aki részletesen szövegezte a neológia tartalmáról és a hitéletben való érvényesítéséről.

Mitzki E. pécsi tudósító

Balassagyarmat

Minden eddiginél több, 45 résztvevővel rendezte meg a hitközség közösségi széderestéjét a helyi Svejk vendéglőben. Az immár hagyományos rendezvényre nemcsak a városból, hanem a környező falvakból, Szlovákiából és Ausztriából is érkeztek családok.

Bauer József elnök köszöntötte a kile tagjait, megemlékezett az összejövetel fontosságáról, és kiemelte az este közösségformáló erejét.

A széder *Bauer Viktor* vezette le. Beszélt az egyiptomi rabszolgaságról, a kivonulásról, az ezzel kapcsolatos eseményekről és magyarázatokról. A Má nistáná kérdéseit a legfiatalabbak: *Makrai Dorottya*, *Bauer Lili* és *Bauer Bence* tették fel. Az afikomán megtalálása után a gyerekek ajándékokat kaptak a hitközségtől.

Az ünnepi vacsora elmaradhatatlan fogása a hagyományos macesz-gombóc, melyet *Szabó Pálné* és *Bauer Józsefné* készítettek.

A jó hangulatú estét a résztvevők hagyományos széderesti dallamok közös éneklésével zárták.

Zsidó Kiválóságok Háza

Az egykori lovagi étterem helyén, Balatonfüred csendesebb részén, az „ófaluban” található a város kettős funkciót ellátó kulturális intézménye, a Zsidó Kiválóságok Háza. Az épület helyén már a 13. században is kápolna állt, amelynek romjaira a reformátusok építettek templomot a 18. század közepén. Később azonban kinőtték az épületet, amely a helyi izraelita közösség gondozásában, 1855-től egészen a második világháborúig zsinagógaként funkcionált.

A felújított zsinagóga befogadóhelyszíneként működik, ahol a szakmai workshopoktól kezdve egészen a felolvasóestig sok mindenbe bele lehet botlani. Az épület ékessége a Budapestről megmentett, majd restaurált tóraszekrény, amelyet a világhírű Róth Miksa üvegfestő- és mozaikművész készített. Emellett a modern kialakítású fogadóter fő attrakciója a több mint száz zsidó tudós és feltaláló életét bemutató interaktív kiállítás. A fogadóépület alsó szintjén pedig múzeum-pedagógiai foglalkozásokra alkalmas szoba is várja a városba kiránduló iskolásokat.

Tipp: Jó időben érdemes a zsinagóga kertjébe visszahúzódni egy újsággal és/vagy kávéval.

Welovebalaton

Új rektor az ORZSE élén

Dr. Vajda Károly, az irodalomtudományok habilitált doktora váltja az intézményt 21 éven át vezető dr. Schönér Alfréd főrabbit. A magyar és a szlovák egyetemi világban egyaránt tapasztalatot szerző, 49 éves tudós az intézmény megújítását tervezi.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) vezetősége nagy szavazattöbbséggel úgy döntött, hogy a Selye János Egyetem szakvezető egyetemi docensét, akkreditációs szakfelelőjét és a nemzetközi kutatások projektkoordinátorát, *dr. Vajda Károlyt* nevezi ki az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem megbízott rektorának.

Vajda Károly germanista és irodalomtörténész, vallásfilozófus 2002-ben az ELTE-n szerzett PhD-fokozatot irodalomtudományból, és 2013-ban ugyanott habilitált. A Heidelbergi Egyetemen a Német Akadémiai Csereszolgálat ösztöndíjas kutatója volt 1997–1998-ban, 1998–2002-ig a Miskolci Egyetemen volt tanársegéd, majd a Nyugat-magyarországi Egyetem győri karán főiskolai docens, illetve a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János kutatói ösztöndíjasa. 2009 és 2011 között az ORZSE rabbi mesterszakának hallgatója. 2013-tól dolgozik egyetemi docensként és a német szak akkreditációs felelőseként a révkomáromi Selye János Egyetemen. A Visegrádi Alap által finanszírozott egyik nemzetközi kutatócsoport alapító tagja.

Legfontosabb célkitűzésének tartja a 140 éves intézmény megújítását, dinamizálását, a jelenlegi oktatás átstrukturálását, új, vonzó és piacépes szakok elindítását. Terveiben szerepel fiatal, képzett oktatók bevonása, az egyházi felsooktatás, illetve nemzetközi zsidó egyetemi intézményekkel fűződő kapcsolatok szorosabbra fűzése.

Az új rektor feladatának tekinti a nagy múltú intézmény 21. századi viszonyok közötti helytállásának elősegítését.

Dr. Vajda Károly 2018. július 1-től veszi át az intézmény vezetését.

Holokausztnapi megemlékezés a Páva utcában

(Folytatás az 1. oldalról)

emlékezett a demokrácia törekénységére, és segít felismerni, hogy a demokrácia és a választások nem garantálják az emberi jogok védelmét – mondta.

Grósz Andor, a Holocaust Dokumentációs Központ és Emlékgyűjtemény Közalapítvány kuratóriumának elnöke kiemelte: felfoghatatlan a tragédia, amelyet a vézskorszakban a zsidóságnak el kellett szenvednie, és felfoghatatlan az a veszteség, amely az egész magyar nemzetet érte.

Elképzelhetetlen, mennyivel erősebb és gazdagabb lenne Magyarország, ha az áldozatok és minden leszármazottjuk „velünk együtt dolgozhatott volna”, és megjósolhatatlan, hány alkotás született volna, ha Radnóti Miklós, Szerb Antal vagy Rejtő Jenő befejezheti életművét.

De „minden ártatlan áldozat vére az égre kiált”, és „amikor emlékezünk, nemcsak az ismert nevek százairól, hanem a hétköznapi emberek százezreiről, mérnökökről, orvosokról, kisiparosokról és gyári munká-

sokról emlékezünk meg” – emelte ki Grósz Andor.

Hozzátette: az emlékezés nem csupán jog, hanem kötelesség is, amellyel tartozunk nemcsak az ártatlanul elhurcolt emlékének, hanem az utánunk következő nemzedékeknek is.

A megemlékezés végén a résztvevők elmondták a kádist, majd méceseket és köveket helyeztek el az áldozatok emlékfalánál.

A rendezvényen részt vett mások mellett *Erdő Péter* bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, *Latorcai Csaba*, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára, *Heisler András*, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke, *Boross Péter* volt miniszterelnök és *Lomnici Zoltán*, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke.

Az Országgyűlés 2000. évi döntése szerint 2001-től minden évben április 16-án tartják a holokauszt áldozatainak magyarországi emléknapiját, arra emlékezve, hogy 1944-ben ezen a napon kezdődött meg Kárpátalján a zsidó emberek gettóba zárása.

MTI

Balassagyarmat

Bár micvák Újbudán

Ijjár hónap elsején tartották a látványos zsinagógában, a Bét Sálomban *Csengeri Dániel*, azaz Danó, héber nevén Simon Jákob ben Ezriél bár micváját. Az ünnepelt fiatal ember mind szövegében, mind dallamában tökéletesen olvasta fel a teljes aznapi tóraszakaszt. Ezután Danó a közösséghez szólt. Mesélt terveiről, a zsidóságról. Majd a nagypapa, *Rév Gábor* elevenített fel tanulságos emlékeket közös múltjukból és adott nagypapai tanácsokat unokájának. Végül *Radnóti Zoltán* főrabbi látta el a bár micva ifjút útmutatással a felnőtt zsidó élethez, beszédében külön megköszönve az édesanya, *Rév Kata* önfeláldozó tanító munkáját.

A Bét Sálom zsinagógában ünnepelte *Nagy Samu* (Smuel ben Gávriel) vallás-jogilag felnőtté válása nagy eseményét. A bár micva ifjú saját maga olvasta fel a törői részt, majd az ünnepelt édesapja adott tanítást fiának. Ezután az édesanya, *Vadász Eszter* szólt Samuhoz, példaként állítva elé nem oly rég elhunyt édesapját, *Vadász Gábort*, aki néhány éve még hitközségi elnökként is tevékenykedett. A szülők szavai után Samu mondott köszönetet minden jelenlétnek és állított fel önmagának immáron felnőtt célokat. Az ünnep lezárásaként *Radnóti Zoltán* főrabbi adott tanítást, és a Teremtő áldását kérte az ünneplő családra. A kiduson *Vadász Magda*, a nagymama, a Rabbiképző körzet világi elnöke köszöntötte kisunokáját, majd ő is sok-sok jó tanáccsal látta el őt.

75 éve kezdődött a varsói gettólázadás

Ez volt a legnagyobb gettója a második világ-háborúnak, a legnagyobb létszámú európai zsidó lakosság temetője. A holokausztnak áldozatai voltak, ők egyedül voltak a felmérhetetlen túlerővel szembeálló hősök. Olyanok, mint a Masszáda védelmezői.

A lengyel hadsereg egykori tisztjei, fiatal balos cionisták, emberek, akik már semmit sem veszíthettek. Akik mellől már ezeket vittek el, tudták pontosan, hogy hová. Annyit szerettek volna, hogy ők válasszák meg a halál idejét és módját. Újra kézbe venni az életüket. Tudták, hogy nem sokan látják majd meg közülük az országot, amelyről álmodtak, és tudták, hogy mégis azért az országért fognak harcolni a varsói gettó romjai alatt. Annak az országnak a történelmét kezdik el, annak az országnak a hősei lesznek, az ott születő gyerekek példaképei.

Az ország haragudott a halottakra, akik engedték magukat lemészárolni, fájdalmas haraggal, sírva haragudott rájuk. Ők viszont az első tisztletbeli állampolgárok lettek az izraeli emlékeztetőben, az ő emlékükből épült a zsidó büszkeség monumentuma. Hőseposzt írtak a modern zsidóság számára mind, a balos cionisták, a Honi Hadsereggel kapcsolatban álló tisztak együtt. Ők is a hazájukért haltak meg, mint József Trumpeldor, a hazáért, amely még rajta sem volt a térképen, amelyről kétséges volt, hogy valaha megszületik, csak az nem volt kétséges, hogy ők már nem élik meg.

Ezen a napon lesz 75 éve, hogy elkezdődött.

Elindultak a biztos halálba, kétségbeesett elszántsággal, de mégis fegyverrel a kezükben. Az egész néhány hétig tartott csak. Egyike volt a legerősebb ellenállási kísérleteknek egész Lengyelországban. A Masszáda halálra ítélt védőinek elhullatott zászlaját ők vették fel majdnem 1900 év után.

Lengyel áldás a hősök emlékének!

Mazsihisz

Kitiltották a T. Házból

Szabolcsi Lajos főszerkesztőt, aki a bal oldali hírlapírói karzatot jegyeztelt és hallgathatta a T. Ház vitáját, fél évre kitiltották a képviselőházból. Ez 1928-ban történt az Egyenlőség főszerkesztőjével, midőn a numerus clausus-törvény vitája zajlott.

A főszerkesztő ugyanis nemcsak hallgatta a vitát, hanem – mai szóhasználatlalt – beszólt, mert egy Petrovácz Gyula nevű képviselő azt igyekezett beszédében bizonyítani, hogy dr. Wallenstein Zoltán pécsi főrabbinak az Egyenlőségben megjelent cikke a numerus clausus ügyét szolgálja és a zsidóság erkölcsi züllését bizonyítja.

Amikor Petrovácz képviselő arról szóznokolt, hogy „a zsidóság biológiai- ilag is teljesen külön faj és nem felekezet”, Szabolcsi nem bírta szó nélkül hagyni, és a következő félhangos megjegyzést tette: „A zsidóság Magyarországon felekezet, és ha külön faj volna, akkor nem lehetne áttérni senkinek sem a zsidó vallásra.”

Zsitvay Tibor házelnök felszólította a főszerkesztőt, hogy az újságírói karzatot hagyja el. A teremőrök az újságírókat a háznapló hivatalba kísérték kihallgatásra. A főszerkesztő beismerte, hogy a beszórással a Ház tekintélyét megsértette, és a Házat megfelelő formában megkövette.

Karafiáth Jenő háznapló „a további eljárástól kivételesen eltekintett, azonban – miután megállapítást nyert, hogy Szabolcsi Lajos illetéktelenül tartózkodott a Házban – a mulasztást elkövető közegek ellen az eljárást folyamatba tette, és egyben Szabolcsi Lajos főszerkesztőt a Ház területéről fél évre kitiltotta”.

Azért idéztem szövegre a verdiketet, mert felmerül a kérdés, vajon mi lett volna az újságíró büntetése, ha a háznapló „kivételesen nem tekint el a további eljárástól”?

Továbbá más is eszembe jutott még...

Politzer Tamás

Varsó – az 1968. márciusi szégyen

(részlet)

Antiszemita hullám

1967-ben a Közel-Keleten a hatnapos háborúban Izrael újírja a geopolitikát. A szovjet gyártmányú repülőgépeket, tankokat az arabok használni sem tudják – világméretben. Varsónak (Pestnek és Prágának sem) persze ehhez nincs köze. De van rajtuk valamekkora szolidárisai nyomás, hogy legyenek szolidárisak. A média igyekszik megfelelni, demonstrálják az arabbarátságot, de Lengyelországon kívül máshol valódi antiszemita pozícióvesztésre, leváltásokra, meghurcolásokra nem kerül sor. De ott sem a maradék pár tízezer zsidó szolidaritásával van baj.

1968 márciusában azonban Varsóban militáns, nem is antiszovjet, hanem forma szerint inkább oroszellenes diákmegmozdulásokra kerül sor. Az egyetemeken a párt gyorsan viszszerzi a hatalmat, de a nemzetiek Gomulkát akarják megbuktatni, és ő, bár előzőleg soha ilyesmi eszébe nem jutott, ellenlépéseket, radikális antiszemita hullámot hirdet meg. Még 1967-ben elindulnak a tisztogatások a katonai vezetésben (a hadseregben Közép-Európában egyedülálló módon a háború végétől vannak zsidó származású szervezők, szakértők). 68 tavaszán azonban Gomulka beadja a derekát, enged, hogy meghirdessék: a zsidó értelmiség Izrael-barát, s ezért mennie kell. Mégpedig nemcsak pozícióból kell távoznia, hanem mert „cionista”, lengyel sem maradhat tovább.

Megmaradtak a korabeli lengyel lapokból a szervezett munkásfelvonulások képei. Sok-sok tábla látható: Le a cionistákkal! Ki a Pártból a cionistákkal! Gondolom, élő cionistát az akkor elszigetelt Lengyelországban ezek az emberek nem láttak. De Gomulkák tudják, hogy az emberek tudják, hogy a cionisták zsidók, s így a párt biztosra mehet. A pártmunkásokat sokan utálják, de mert a zsidókat ki akarják lökni az országból, hirtelen népszerűvé válnak. S közben elkezdenek tisztogatni az egyetemeken (a zsidóságtól függetlenül), a pártvezetésben pedig jöhetnek a népiek. Akik egyébként utálják az értelmiségieket, különösen ha azok a nyilvánosságban is szerepelhetnek, az teljesen mindegy, hogy milyen családokból jöttek.

Egyébként itthonról, Pestről is emlékszem ide kapcsolódó hivatalos hazugságokra. Egyik családi jó ismerősünk, szuperlojális, egyébként zsidó származású vállalatigazgató s a kerületi pártbizottság tagja azokban a napokban büszkén mesélte, hogy „bent, a kerületben” tájékoztatták őket: a lengyel munkások elzavarták a diákokat, néhányuk még be is húzták, mert ezt kívánta akkor tőlük a párt. A zsidó vonatkozásokról Pesten – az otthoni vitákból akkor úgy tűnt – nem esett szó. Azt senki nem merre kiejteni a száján, mi várható, várható-e egyáltalán valami e tekintetben Kádártól.

A kivándorlást kikényszerítő kampány elsősorban a zsidó értelmiséggel szemben folyik, és különösen azokban a nagy vidéki központokban, ahol tulajdonképpen inkább vizibilisek (láthatóak) – például Lodzban, Sziléziában. Innen indul el azután később a legtöbb kivándorló is. Az év tisztogatásaiban Varsóban keveredik a politika és az etnikai elem: leválthatnak vagy 500 párt- és állami vezetőt (köztük katonákat). Vidéken marad a majdnem tiszta etnika. Vannak felfogások, melyek szerint a Gomulkát eredetileg támogatók ilyen intenzív etnikai tisztogatást a kádarcserénél azért nem akartak. De felszabadultak, összegzödték különböző indulatok, reflexek. Különben hogyan hihették volna az emberek el, hogy egy egyébként békés, épülő országban ilyen sok „bujtatót, belső imperialista” van a vezetésben. Egyébként a legfelső pártvezetésben, Gomulka környezetében akkor már nincsenek zsidók, hiszen a csúcsok-

Izraelbe a cionistákkal – Nem csak pozícióikból, az országból is távozniuk kellett a lengyel zsidóknak

Forrás: Polskie Radio

ról már 1956 után eltávolítják őket. Gomulka egyébként teljesen nem megy, de az új erős ember, a belügyminiszter és népi-partizán Moczar sem marad sokáig.

Végül is távozik az országból talán 13-15 ezer ember, ahogy akkor ezt nevezték, „egyszeri határátlépési engedéllyel” (vagyis visszaút-ablak nélkül – az idősebb olvasók talán még emlékeznek erre a belügyi szakszóra). A varsói Gdanski pályaudvarra, ahonnan a „cionista” vonatok indultak, a barátokat sokan kimentek búcsúztatni. Ma mindenesetre annyian állítják a lengyel nagyvárosokban, hogy ők mind kimentek, hogy aligha fértek volna mind el a sínekre. De hát az emlékezet már csak ilyen. A hatalmat akaró s át is vevő generációnak nem voltak közvetlen tapasztalatai az „etnikai másik” lehetséges kezeléséről. Már nem emlékeztek sem a vészkarokra, sem fontos zsidóakra a sztálini lengyel párt irányításában. De éppen emiatt nem voltak immunisak, bármit elhithettek velük.

S működött közben a kor két új, félig önálló, hazafias játékos, a Pax, egy sajátos, valamikor baloldali gyökerű nemzeti katolikus mozgalom és a Partizánszövetség, ahova az egykori baloldali veteránok mellett az 50-es évektől már felvettek „fehér” ellenállókat, sőt a velük az erdőben csatázó kommunista belügyi csapatok veteránjait is. Gyorsan eszközök is lettek az elakadt generációváltást kikényszerítő fiatalabb pártkarrieristák kezében. Azonban ahol nekik kellett az állások, ott már rég nem voltak „cionisták”. Így először a cionista kampány nem is zavarta őket, s amikor az exodus befejeződött, a történetről mint érdektelenről elkezdtek intenzíven hallgatni. S később elkezdtek védeni ezt a hallgatást: jogunk van (volt) nem beszélni. A modernista oldal pedig velük szemben elkezdte rekonstruálni a 68-as Márciust. A progresszív Varsó egy pillanatra tele lett kíméletlen múltidézőssel.

Tamás Pál / Népszava

Enyhítették az izraeli férfit meggyilkoló tiszakécskei fiatalok büntetését

Jogerősen 21, illetve 15 év fegyházbüntetéssel sújtotta a Szegedi Ítéltábla azt a két tiszakécskei fiatalot, akik 2016-ban brutálisan meggyilkoltak egy izraeli férfit – írja az MTI.

A táblabírók társattestként, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel, védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés büntetésében és kábítószert birtoklásának vétségében mondta ki bűnösnek a vádlottakat.

Mint arról lapunk is beszámolt, a későbbi sértett 2016 márciusában érkezett Magyarországra, ahol hosszabb időt kívánt eltölteni. Tervei között szerepelt, hogy megtanul magyarul, illetve – Magyarországon élt őseire tekintettel – megszerzi a magyar állampolgárságot. A férfi Tiszakécskén alkalmi szálláson vagy a szabadban sátorozva éjszakázott. Holmijai között volt egy erősen használt laptop és egy mobiltelefon is. Kevés készpénzzel rendelkezett, mindössze 20 amerikai dollár és 3 ezer forint volt nála.

A hajléktalan, jelenleg 24 és 21 éves vádlottak egyike egy romos házban, másikuk alkalmi jelleggel egy ismerősénél aludt. Együtt csavarogtak Tiszakécskén, különböző kocsmákban italoztak, időnként kábítószert fogyasztottak. Az elsőrendű vádlott felfigyelt az izraeli férfit, és elhatározta, megszerzi értékeit. Április 21-én a romos házhoz hívta, ahol előbb két ismerősét próbálta rávenni, hogy rabolják ki a férfit, majd miután ők nem voltak hajlandók, az éppen születésnapos társát kérte meg erre.

Miközben elszívtak két füves cigit, a másodrendű vádlott vetette föl, hogy az áldozatot az udvaron található téglákkal verjék agyon. A fejére célozva elkezdte dobálni a hálózsákjában alvó férfit. A sértett nem tudott védekezni, csak a kezét emelte maga elé, majd rövid idő alatt elvesztette eszméletét. Miután nem mozdult, a vádlottak azt hitték, meghalt, és elkezdtek átkutatni a csomagjait. A sértett ekkor hörögni kezdett, mire a vádlottak ismét dobálni kezdték, amíg a sértett végleg el nem hallgatott.

Az áldozat legalább harminc sérülést szenvedett el, halálát a bántalmazás során elszenvedett koponya- és agysérülések miatt kialakult keringés- és légzésbénulás okozta. A vádlottak a sértett értékeit, pénzt elvették, a holttestet a romos házba húzták, ahol törmelékkel elfedték, majd elhagyták a helyszínt. A rablott pénzből bevásároltak, majd egy kocsmában együtt söröztek.

A vádlottakat kilenc nappal később fogták el, ekkor mindkettőjüknek kábítószert találtak a rendőrök. A tárgyaláson mindketten azt mondták, nagyon sajnálják a történetet, nem kívánták az áldozat halálát.

A táblabírók döntésével enyhítette a Kecskeméti Törvényszék által első fokon a vádlottakra kiszabott életfogytig tartó, illetve 16 éves fegyházbüntetését. Gyurisné Komlóssy Éva tanácsvezető bírósági elnök indoklásán kifejtette, a bíróság elsősorban a vádlottak életkorára tekintettel látott lehetőségét a büntetés enyhítésére.

Átadták a Világ Igaza kitüntetések

Az emlékezés és az oktatás a jobb világ egyetlen rendelkezésre álló biztosítéka – mondta Izrael nagykövete Budapesten, a Páva utcai Holokauszt Emlékközpontban az izraeli holokauszt-emléknap alkalmából rendezett megemlékezésen.

Joszéf Amrani kiemelte: ez a nap arra szólít, hogy „álljunk meg, gondolkodjunk, tanuljunk és emlékezzünk”. Mindez ugyanakkor nem korlátozódhat egyetlen napra, hiszen „kötelességünk világunkat jobbá, biztonságosabbá tenni”, ennek biztosítéka pedig az emlékezés és az oktatás – tette hozzá.

A holokauszt olyan történelmi tragédia, amelyet a náci rezsim és európai kollaboránsai mértek a zsidó népre egy olyan földrészen, amely a világnak kultúrát, értékeket adott, megteremtette a népek egyenlőségének fogalmát – mondta. Hangsúlyozta, hogy Németország felelősségvállalása nem mentesség egyetlen nemzet számára sem, azok sem moshatják tisztára lelkiismeretüket, akik félrenézve tudatlanságot színeltek.

A diplomata kitért arra is, hogy „a 20. század emberségének kudarcra nem mentesség a 21. század erkölcsi csődjére”, a szír nép szenvedése, az országukat sújtó állandó polgárháború és saját kormányuk visszatérő vegyi hadviselése „emlékeztet bennünket saját erkölcsi kötelességeinkre és hiányosságainkra”.

Joszéf Amrani rámutatott: a holokauszt emléknapja nemcsak a szenvedést, a veszteséget, a tragédiát, hanem a hősiességet és a bátor kevesek lázadását és ellenállását is jelképezi, és „manapság meg kell találnunk szívünkben a bátorságot, hogy jobbá tegyük a világot”.

Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium parlamenti államtitkára úgy fogalmazott: „minden keresztény, polgári értékrenden álló magyar család szíve mélyén hordozza zsidó honfitársaink elvesztésének mély és örökké fájó emlékét”.

A fájdalom mellett „maró élességgel hasít belénk újra és újra annak felismerése, hogy a zsidóság jelentős részének eltűnésével milyen soha jóvá nem tehető, ki nem heverhető, fel nem mérhető veszteség érte Magyarországot szellemi, kulturális, gazdasági és demográfiai értelemben” – mondta.

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

Ez a fájdalom kétféle cselekvésre sarkall – folytatta. Meg kell tenni mindent, hogy „megvédjük zsidó közösségeinket az őket fenyegető összes veszélytől”, köztük az iszlám antiszemizmustól. Másrészt „közös felelősségünk az áldozatok emlékének megőrzése”. Az egész nemzet méltatlan az áldozatok emlékéhez mindaddig, amíg magyarul területeken egyetlen zsidó temető vagy imaház elhagyott, pusztuló állapotban van – jelentette ki Magyar Levente.

Szita Szabolcs, a Holokauszt Emlékközpont igazgatója óriási dolognak nevezte, hogy a humánus végét jelentő vészidőszakban akadtak olyan emberek is, akik megtartották a Tízparancsolat tanításait, saját és családjuk biztonságát is kockáztatva segítettek az üldözötteknek. Ezek az emberek többnyire nem beszélnek hősiességükről, „hallgatós szent emberek”, akik tettüket természetesnek tartják, holott ezzel átvették az üldözöttek félelmét, áldozatos cselekedeteik pedig fontosak az utókorok is – mondta.

A megemlékezésen posztumusz Világ Igaza kitüntetést adományoztak Markos Györgynek és feleségé-

nek, Máriának, Paulik Ferencnének, Sipkovszky Kálmánnak és feleségének, Rozáliának. A kitüntetéseket az embermentők gyermekei és unokái vették át.

A jeruzsálemi Jad Vasem Intézet az izraeli parlament, a Kneszet 1953-as törvénye alapján adományozza a Világ Igaza kitüntetést azoknak, akik zsidók életét mentették meg a vészidőszak idején. Az izraeli legfelsőbb bíróság bírja az elnöke annak a bizottságnak, amely tényekkel igazolja, hogy a megmentők önszántukból, a németek vagy szövetségeseik fennhatóságai alatt levő területeken, a szabadságukat, biztonságukat vagy életüket veszélyeztetve, bármiféle ellenszolgáltatás nélkül cselekedtek.

A jom hásoát, a pusztítás gyásznapját a zsidó naptár szerinti niszán hó 27. napján tartják meg Izraelben és szerte a világon a varsói gettóláadás (1943. április 19.) kitérésének évfordulója alkalmából. Az izraeli kormány 1951-ben hozott döntése értelmében minden évben ilyenkor emlékeznek meg a második világháború hatmillió zsidó áldozatáról.

Holokausztnap Kaposváron

A holokausztnap alkalmából a Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakgimnázium igazán kitett magát!

Délelőtt mintegy 50 tanuló hallgatta végig önként, néma csöndben

Róna László kétórás prezentációs előadását a magyarság és zsidóság kapcsolatáról. A sikert a legjobban talán az jellemzi, hogy a diákok „mikor lesz megint ilyen előadás?” kérdéssel fordultak a tanárnőjükhöz.

Délután felavatták az iskola holokausztban elhunyt tanárainak és diákjainak (59 áldozatot tudtak felderíteni) emlékét megőrző emléktáblát, majd megnyitották a vészidőszakot felidéző kiállítást.

**Szociális alapítvány
keres adománygyűjtői
munkakörbe
megbízható, intelligens
nyugdíjast.
Telefon: 06-1-321-3497,
esti órákban.**

FüHü

Élet Menete a magyar zsidóság legnagyobb temetőjében

Az Élet Menete egy 1988-ban kezdeményezett nemzetközi oktatási program része. A nemzetközi holokausztnapon szervezik, kezdetben kétéves, 1996-tól pedig éves rendszerességgel.

A náci Németország 1940-ben eredetileg lengyel foglyok számára létesítette az auschwitzi koncentrációs tábor. A szomszédos birkenai lágert két évvel később jött létre, a megszállt Lengyelország területén működtetett számos más tábor mellett.

Auschwitz-Birkenau volt a zsidók megsemmisítésének fő színhelye. Az auschwitzi múzeum szakértői hozzávetőlegesen 1,3 millióra teszik a táborba deportáltak számát. Ezek közül 1,1 millió volt zsidó, de sok lengyel, roma és szovjet hadifogoly is volt köztük. A Magyarországról deportált zsidók száma meghaladta a 430 ezret, ők alkották a legnépesebb csoportot. Közülük 325-330 ezer embert érkezésük után gázkamrában azonnal megöltek. A későbbi szelekciók során még 25 ezren vesztették életüket. A haláltáborban meggyilkolt emberek száma legalább 1,1 millió volt.

A Gordon Gábor vezette magyar Élet Menete-csoportban 200 fiatal és 3 holokauszt túlélő vett részt az auschwitzi-birkenai hagyományos megemlékezésen. A harmincadik, nevezetes megemlékezés utalt Lengyelország függetlenségének századik, a varsói gettófelkelés hetvenötödik és Izrael Állam létrejöttének hetvenedik évfordulójára.

A magyar küldöttség külön megemlékezést tartott az auschwitzi 18-as számú barakk előtt, és megtekintette a barakkban lévő magyar kiállítását. Felsőszőlő Barad Gábor főpolgármester-helyettes, Verő Tamás főrabbi, végül pedig Nög-

Gordon Gábor, Lebovits Éva, Meir Zohár, Forgács János és Lebovits Imre

rádi Gergely főként csodálatos énekét hallhatták a jelenlévők, köztük a krakói magyar konzul. Ezt követően Forgács János az Auschwitzban, Lebovitsné Kálmán Éva a budapesti gettóban, Lebovits Imre a munkaszolgálatban és a donnerskircheni lágertben elszünetelt megpróbáltatásairól beszélt a magyar csoportnak, majd válaszoltak a kérdésekre. Megható volt, hogy a 18-as barakknál a japán delegáció furulyán héber dalokat adott elő.

Másnap délután Auschwitz-Birkenauban az áldozatok emlékművénél, a gyásznapra beszédet mondott a lengyel és az izraeli államelnök, és felszólt a Jad Vasem igazgatója, Meir Lau volt askenázi főrabbi is.

Az eseményen 12 ezer fiatal vett részt a világ minden tájáról, köztük panamai és japánok is.

Gordon Gábor 16 éve kiválóan szervezi a magyar Élet Menetet, missziót tölt be, mert általa a magyar fiatalok széleskörűen megismerik a holokausztot. Köszönet érte.

Lebovits Imre

Ötven éve üldözték el a zsidókat Lengyelországból

Az 1968-as lengyelországi diákintézetek résztvevői a kommunizmus elleni harc hősei voltak – szövegte le a lengyel elnök Varsóban. A megmozdulásokat követő megtorlásra emlékezve Andrzej Duda sajnálatát fejezte ki az akkori kommunista hatalom által kiváltott zsidó-üldözések miatt – olvasható az MTI közleményében.

A Varsói Egyetemen tartott megemlékezésen a lengyel elnök leszögezte: az 1968-as diákintézetek „a lengyel szabadság hősei”, függetlenül attól, milyen nézeteket vallanak ma. Név szerint említette a tüntetés szervezése miatt kizárt Adam Michniket is, aki jelenleg a kormányt bíráló balliberális Gazeta Wyborcza napilap főszerkesztője.

Az 50 évvel ezelőtti események „keserű, rendkívül szomorú” vonatkozásának minősítette Andrzej Duda a kommunista hatalom által elindított antiszemita kampányt. Megjegyezte: egyesek szerint a mai Lengyelországnak bocsánatot kell kérnie „e zsidóellenes aktusért”, azért, hogy akadtak olyan lengyelek, akik csatlakoztak hozzá, azért, hogy Lengyelországból több ezer embert üldöztek el.

Megállapította: a mai Lengyelország nem felelős a kommunista hatalom által elkövetett bűntettekért, és nem kell bocsánatot kérnie értük. „Mindazonáltal erőteljesen aláhúdom: nagy sajnálattal fejet hajunk, fejet haj-

tok magam is, elnökként” – mondta, majd az elüldözötteket, a hozzátartozókat szólította meg: „Kérem, bocsássatok meg, bocsássatok meg a Lengyel Köztársaságnak, a lengyeleknek, az akkori Lengyelországnak ezt a gyalázatot!”

Sajnálatosnak mondta azt is, hogy akik elmentek, ma más országok értelmiségi elitjét képezik.

Duda beszéde közben bekiabálókat lehetett hallani a megemlékezés közelében összegyűlt csoport felől, ennek tagjai a Lengyelország Polgárai (Obywatele RR) balliberális ellenzéki mozgalom transzparensét vitték magukkal.

A lengyel fővárosban azon a napon több megemlékezést is tartottak abból az alkalomból, hogy ötven éve, 1968. március 8-án diákintézetek robbantak ki a kommunista diktatúra ellen, miután a hatóságok „szovjetellenes motívumok” miatt betiltották Adam Mickiewicz lengyel romantikus költő Ősök című drámájának előadását a varsói Nemzeti Színházban.

A Lengyel Egyesült Munkáspárt (LEMP) elnöke, Władysław Gomułka a „cionista erőket” jelölte meg a tüntetések kiváltóiként. A tüntető diákok és az értelmiségiek elleni megtorlások mellett a LEMP-en belül antiszemita tisztogatás, országszerte zsidóellenes kampány indult el. A hatóságok nyomására zsidó származású lengyelek tömegeit kényszerítette az ország elhagyására.

Elmarad a kitüntetés

Mégsem tüntetik ki a lengyel írónt, aki szerint a zsidók vígan éltek a varsói gettóban. Ewa Kurowskát egy befolyásos jobboldali emigráns szervezet Lengyelország New York-i főkonzulátusán tervezte kitüntetni.

Mateusz Morawiecki lengyel miniszterelnök tanácsadója közölte: ugyan nem állami elismerésről volt szó, de a félreértések elkerülése érdekében nem engedélyezik a kitüntetési ceremónia megtartását a hivatalos lengyel külképviseleten.

Korábban sokan bírálták külföldön Lengyelország új holokausztörvényét. Mateusz Morawiecki tavaly Münchenben éppen Benjámin Netanjahu izraeli kormányfő jelenlétében próbálta meg védelmébe venni a törvényt, amely hároméves börtönnel bünteti azt, aki lengyel haláltáborokról beszél vagy ír. Azt állította, hogy nemcsak a németek, hanem mások – a lengyelek mellett a zsidók is – felelősök a holokausztért. Ez óriási felháborodást keltett Izraelben. Jelenleg egy izraeli-lengyel vegyes bizottság próbálja elsimítani az ellentéteket.

Tavaly Netanjahu budapesti látogatásán találkozott a visegrádi vezetőkkel, akik ígéretet tettek arra, hogy határozottan fellépnek az antiszemita megnyilvánulásokkal szemben. A varsói parlament ezt követően fogadta el a holokausztörvényt.

„Helyes, hogy a józan ész győzött és Ewa Kurowska nem kap kitüntetést a New York-i főkonzulátuson” – hangsúlyozta Matthew Tyrmand, egy másik kitüntetett. A szélsőjobboldali Breitbart rádió rendszeres szereplője közölte: sokan nem kívánnak egy teremben tartózkodni Ewa Kurowskával. Hozzáette, hogy ő is ezek közé tartozik.

A varsói gettóban több száz ezer zsidót zsúfoltak össze rémes körülmények között. Sokan közülük éhen haltak. Miután a náciak megkezdték a gettó lakóinak elszállítását Auschwitzba, kitért a felkelés, melyet az SS vérbe fojtott. A varsói gettó lakóinak csak elenyésző kisebbsége élte túl a holokausztot.

Tyrmand: nem kívánok egy teremben tartózkodni Kurowskával

Bemutatjuk a rabbikat: Szerdócz Ervin

Rabbiként az ember egy pilóta felelősségével vezet egy repülőt, hogy a gépen ülők felemelkedjenek, és elérjék a céljukat – mondja Szerdócz Ervin, aki különleges utat járt be: máramaroszigeti fogászból lett a budapesti zsidó óvoda gondnoka, majd az újpesti körzet rabbija. Schöner Alfréd főrabbi tanítását vallja: „Auschwitz után más világban élünk, és ebben a világban az a rabbi feladata, hogy fényt és örömet vigyen a zsidók lelkébe.”

Milyen emlékei vannak a máramaroszigeti rabbikról?

Romániában az én időmben már csak két rabbi volt: a román nyelvű zsidó közösségek vezetője, Mose Rosen bukaresti főrabbi, valamint Neumann Ernő temesvári főrabbi, akít csak Ernő bácsinak hívtam. Az ő felesége ugyanis az apai nagyamamám volt az unokatestvére. Ha rabbira gondoltam, nekem elsősorban Ernő bácsi jutott eszembe, mert amikor Máramaroszigeten járt, mindig meglátogatta a nagyamamamam. Olyankor én is ott voltam, és nagyon megfogott az emberi tartása, a habitusa, a külleme, a modora és eleganciája. Barátságos és kedves ember volt, a nagyamamám pedig különleges. Talán azért vonzották egymást. Nagyamamám volt a maga színés egyéniségevel a család legérdekesebb tagja. Misztikus légkört árasztott. Olyan lehetett mások szemében, mint régen a javasasszonyok. Sokan jártak hozzá tanácsért. Ez egyébként nem volt idegen a máramaroszigeti zsidóságtól, ahol az egykori rabbik kámeát adtak a segítséget kérő „rászorultaknak”. Azt hozták kell tennem, hogy én relatíve későn kerültem kapcsolatba a zsidósággal, többek között azért, mert – más zsidó családhoz hasonlóan – nálunk sem volt szokás erről beszélni. A szüleim – mint annyian mások – azonosultak a kommunizmus eszméivel. Ennek az lehetett az alapja, hogy a kommunizmus egyenlőségi eszméjébe nem fér bele az antiszemitizmus, tehát a kommunizmusban a zsidóknak nem kell félniük az egyenlőtlenéstől. A kérdésére visszatérve, meghatározó élményem volt, amikor chanuka idején nálunk járt a bukaresti főrabbi. Mi, szülők, a gyerekeinkkel együtt felsorakozva vártuk. Mikor elhaladt a két lányom előtt, egyszerre csak visszafordult, megsimogatta az arcomat, és azt mondta jiddisül: Scheine Jid! Ami ebben a kontextusban olyasmit jelent, hogy te jóra való, okos zsidó! Ez a jelenet beleégett az agyamba, mert akkor voltam 35 éves, és komolyabban nem nagyon foglalkoztam a vallással, a zsidósággal.

A vallásnak nemcsak a családban, de a tágabb környezetében sem volt jelentősége?

Máramaroszigeten a vallási élet 1975 után rendeződött, szerveződött újjá. A nyolcvanas évek elejére megszűnt a zsidók száma, ezért akkoriban a kevésbé érdeklődőket is kezdték bevonnálni a közösségbe. Ott volt például Klein Oszkár, a kile elnöke. Egyszer azt mondta: ha tíz évvel ezelőtt valaki azt mondja rám, hogy zsidó vagyok, akkor leköpöm, mert elsősorban kommunista vagyok, és csak utána zsidó, román, vagy magyar. Ennek megértéséhez ne felejtjük el, hogy akkor Auschwitz után voltunk negyven évvel. Márpedig Auschwitz a következő száz-kétszáz évben is meg fogja határozni a gondolkodásunkat és föl fogja tenni a maga morális, vallási, történelmi kérdéseit. A nyolcvanas években a papámat is – aki, mint említettem, a kommunizmus híve volt – próbálták megnyerni a zsidó közösségnek. Emlékszem egy esetre, amikor púrimra hívták, és betelefonált a fogászra, ahol akkoriban dolgoztam, hogy nincs-e kedvem elmenni

vele Megila-olvasásra. Örültem neki, hogy vele lehetek, úgyhogy elmentünk együtt. Ekkoriban Szigeten egy hihetetlen személyiség, Drimer Miku (Rachmiel ben Jánkef, legyen emléken áldás) volt az előimádkozó, tóraolvasó, hájderben gyerekeket tanító. Második apám volt. Neki igazán sokat köszönhetek, felkarolt, bátorított, támogatott és tanított, szóval

amikor Drimer úr meglátott minket, szinte letámadott, és kérdőre vont. Azt kérdezte: miért nem hozod a lányaidat is a hájderbe, a közösségbe, olyan bűnös, vallástalan ember akarsz lenni, mint az apád?

Mit szolt erre az apja?

Az történt, hogy ezután nemcsak én, hanem a papám is sűrűbben kezdett járni a közösségbe, és sokkal több érdeklődést mutatott a zsidóság iránt, mint korábban. És évekkel később, amikor már Magyarországon éltem, és megírtam ráv Drimernek, hogy felvettek a rabbiképzőbe, felolvasta a leveletem a zsinagógában. Bevallása szerint az emberek elsírták magukat örömben, hogy Máramaroszigetről talán kikerült még egy rabbi. Egyébként a szigeti zsidó közösségi élet olyan integráló, hogy manapság, amikor már alig vannak ott zsidók, peszáchkor szédert tartanak. Régi helyi szokás, hogy a következő hetekben mindenki ebédet kap, zsidó és nem zsidó. Ez azért is fontos, mert a nem zsidó világ számára a zsidóság misztikus, különleges életforma: igazi kuriózum. Nem is beszélve arról, hogy a történelem során negatív sztereotípiák alapján ítélték meg a zsidókat. Tehát elképzelhetjük, milyen hatással volt az, hogy a nem zsidók ott ünnepi ebédet kaphattak.

Utóbb, Magyarországon élve, találkoztott olyan rabbival, aki hatásos volt további életére?

Itt, Pesten Deutsch Róbert rabbi zsinagógájában imádkozom 28 éve. Amikor ő előimádkozott, akkor hallottam embert Istennel beszélni. Ő tanított, és így lettem előimádkozó a reggeli istentiszteleteken. Schöner Alfréd főrabbi úrtól kaptam egy különleges, emlékeztető utóvalót, ami később a hivatásom mottójává lett: „Auschwitz után más világban élünk, és ebben a világban az a rabbi feladata, hogy fényt és örömet vigyen a zsidók lelkébe.” Ez az én hitvallásom, ez az eszményképem.

Az életrajzában olvastam, hogy eléggé későn végezte el a rabbiképzőt. Nem volt furcsa huszonevesekkel együtt tanulni?

Az igaz, hogy relatíve idős ember voltam hozzájuk képest, hiszen 48 évesen iratkoztam be az egyetemre, elvégeztem a művelődéstörténet és a liturgiátörténet szakot (mindkettőt summa cum laude), majd a kántor szakot is. 52 évesen iratkoztam be a rabbi szakra 2002-ben. Ami a diákokat illeti: nekem nem furcsa, hanem izgalmas volt együtt készülni, együtt szorongani a vizsgák előtt. Hozzá kell tegyem, hogy a rabbihelyettes szakot húszan kezdtük el. Sajnos csak én végeztem el egyedül, pedig rendkívül intelligens és jó adottságú diáktársaim voltak. A rabbiképzőben nagyon sokat jelentett nekem a rab-

bik bátorítása – máig jó szívvel emlékszem Domán István, Slomovits Eliézer, Weisberger Pinchász rabbi urakra –, mert nemcsak az életkorom lehetett különös, de az is, hogy nekem komoly nyelvproblémáim voltak. Odahaza ugyanis románul beszéltem, a családban pedig magyarul. Szüleim egymás között a jiddist használták.

Tucatnyi rabbival készítettem interjút, s úgy látom, nem egy átlagos pályafutás az öné.

Az bizonyos, hogy a világon az óvodai gondnokok közül én vagyok az egyetlen, aki rabbi lett. Romániában fogász létemre régiségeket gyűjtöttem, művészettörténettel foglalkoztam. Magyarországon tíz évig voltam gondnok a zsidó óvodában. Voltak magánéleti és anyagi válságaim, sajnos elmondhatom magamról, hogy a gödör alján éreztem magam. Azóta tudatosodott, hogy gödörből csak felfelé lehet nézni! Ahogy a zsolttár mondja: „Segítségem az Örökkévalótól, ki alkotója az égnek és a földnek!” A gödör mélyén bizonyítási vágy hajtott. Végül is csodaként élem meg, hogy rabbi lehettem. Hiszen Akiba rabbi 40 évesen kezdett tanulni, én pedig 52 évesen!

Milyen körülmények között került éppen Újpestre?

Még nem voltam végzett rabbi, amikor Újpestre kerültem. Deutsch László helyét vettem át, akit áthelyeztek a Hegedűs Gyula utcai zsinagógába. Akkoriban rabbihelyettesként és kántorként szolgáltam Csepelen, Soroksáron és Pesterzsébeten. Emlékszem, hogy Kármán György születésnapján megemlékezésemre készülve, egy produkciót próbáltunk a kántorokkal. Körülöttem a többiek arról beszélgettek, hogy ki lesz Deutsch László után az újpesti rabbi. Több mindenki szóba került, s miközben én félreállva hallgattam, hogy mit beszélnek, egyszerre csak megszörcsört a telefonom. Láttam, hogy Zoltai Gusztáv keres. Jól meg is ijedtem, az volt az első gondolatom, hogy valami baj lehet az óvodában, ahol dolgoztam. Felvettem a telefont, és akkor Zoltai azt mondta: „Szervusz, Szerdócz, te vagy az újpesti rabbi.” Majdnem elájultam a meglepetéstől.

Amikor átvette az újpesti körzet vezetését, mennyiben kapott egy kész közösséget, s azt azóta mennyiben formálta a maga elképzelései szerint?

Nem éreztem magam felkészülve a feladathoz. Deutsch László igen tapasztalt rabbiként működött ebben a körzetben. De újra elővettem a bevált eszközeim: az akaratot. Igyekeztem és igyekszem a lehető legkönnyebb, leglazább hangot megtalálni a közösség tagjaival. Különleges közösség ez, hiszen relatíve kevesen jönnek más kerületből. Törzstagjaink az itteni idősök, valamint az Israel Sela lakói, fogyatékosok, szellemi sérültek is.

Hogyan találja meg a hangot ez utóbbiakkal?

Úgy tekintek rájuk, hogy ők nem ebben a zűrés világban, hanem egy, a miénkkel párhuzamos világban élnek. Az üvegfal túloldalán. Minden alkalom maga a csoda, az üvegfalon kezek nyúlnak át, egy más kommunikációban, amit meg lehet tanulni, ha az embernek van érzéke hozzá. Nagyon szeretem, ha kérdegetnek, mert ilyenkor úgy érzem: az üvegfalon túlról átnyújtott kezüket meg tudom fogni, és az érzelmek szerepe érvényesül. Speciális helyzet az enyém, hiszen nálunk nincsen külön kántor, nincsen tóraolvasó, mindent én csinálom egyedül. Sokan meg is kérdezik, hogy nem túl fárasztó-e 67 évesen az újpesti körzetben ezt a különleges, összetett feladatot elvégezni. Amire csak azt tudom válaszolni, hogy számomra ez nem is munkavégzés, hanem hihetetlen örömför-

Kedves diákvendégek a debreceni zsidó negyedben

A Svetits Katolikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium tanári kara kereste meg a hitközséget azzal, hogy az iskola 7–12 osztályos diákjai, közel 300 fő, szeretnék meglátogatni a zsidó negyedet. A létszám hal-

latára felkaptuk a fejünket, de a Ragány Rita tanárnővel való egyeztetés és a komoly igény hallatán igazán tartalmas programot sikerült összeállítani.

Az izraeli kormány úgy döntött, hogy a varsói gettólázadás (1943. április 19. – niszán 27.) kitörésének évfordulója alkalmából minden évben megemlékezünk a második világháború 6 millió zsidó áldozatáról. Az emlékezés már túllépett Izrael határain, és szerte a világban a kegyetlen fájdalom napja lett a holokauszt-emléknap.

Egyik célunk az volt, hogy testközelből láthassanak bele a diákok a második világháborús esztendőkbé, képet kapjanak a vészidőszak helyi szörnyűségeiről. A másik pedig, hogy a zsidó negyed szakrális tereibe betekintést nyerjenek, és információt kapjanak a zsidó kultúráról, a zsidó hagyományokról, valamint a debreceni zsidóság történetéről. Próbáljuk megmutatni, hogy a megfigyelték, de aktív közösség működik, hagyományokat őriz, jó a kapcsolata a többi vallási közösséggel.

Igyekezünk mindezt az iskolai merevséget mellőzve, a hitközség nyíltágán keresztül felvillantani. Tematikusan felkészültünk a napra, a diákok forgószínpadszerűen hallhattak a zsidó vallásról, kegytárgyaikról, liturgiáikról, hitéleti intézményeinkről, és természetesen a soáról. A rendezvényt Kreislerné dr. Grósz Zsuzsanna alelnök nyitotta meg, aki több osztály részére tartott előadást a holokausztra való emlékezés vallásunk szerinti fontosságáról és az emléknappal jelentőségéről. Heller Zsolt folkesztéta zsidóságról szóló interaktív előadása, Éliás Viktor kántor vallási dallamokkal illusztrált zenei számai, Kreislér Gábor tórabemutatója nagy érdeklődést váltott ki. A 9–12 osztályos gyermekeknek lehetőségük nyílt a Debrecen Televízió által készített „Akik lelke megmaradt a hitben” című dokumentumfilm megtekintésére is. Az emlékfal előtti néma főhajítás, a három zsinagóga, a rituális vágoda és fűrdő felkeresése kiegészítette a hallottakat. A Bárfay Katalin Zsuzsanna igazgató és tanárkara vezetésével érkezett diákok áhítattal hallgatták az általuk csak érintőlegesen ismert témát. A kérdésekből kitűnt, hogy komolyan érdekelték őket vallási életünk, ami számunkra is felelős érzés volt. A tanárkari segítségével baráti kapcsolat alakult ki a két vallási közösség között.

Este az izraeli diákok egy csoportja Magal Deutsch vezetésével bejárta az egykori gettó területét, mely program a zsidó negyedben fejeződött be. Itt Horovitz Ernőné holokausztútlólót bombázták kérdéseikkel.

Ez a nap több volt, mint egy egyszerű emlékezés, méltón idéztük fel elpusztított drága elődeinket.

k. g.

Izraeli Nagyrabbinátus: tréfli az articsóka

Nem kóser az articsóka zsidó módra, a római zsidó közösség évszázadok óta közkedvelt fogása – döntött az Izraeli Nagyrabbinátus az MTI híradása szerint. Az articsóka szíve tele van kukacokkal, és nem lehet megtisztítani – mondta a Háárecnek a nagyrabbinátus importért felelős illetéke, Jichak Arazi.

A carciofi alla giudia egészben, de szétklopfolva, bő zsiradékban kisütött, csak kevés fűszerezett articsóka. Egy kisebb méretű, Róma környékén termesztett fajtát használnak hozzá, tavasszal népszerű fogás a zsidó otthonokban és vendéglőkben.

A római zsidó vendéglősöket mehökkentette a legfőbb izraeli vallási hatóság állásfoglalása. Umberto Pavoncello szerint valószínűtlen, hogy kukacok vagy rovarok lennének az articsóka szívében, és ő továbbra is szerepelteti a fogást az étlapján.

„Mi itt hatszáz éve fogyasztjuk ezt az ételt. Remélem, hogy nem esik bántódása mindazok lelkének, akik az évszázadok során ettek belőle” – mondta. Minden közösségnek megvan a saját rabbinátusa, amely dönthet az ügyben, nincs központi hatóság – tette hozzá a vendéglős.

Az olaszországi zsidó vallási hatóságok aligha számúzik a több mint fél évezredes fogást a helyi közösség étrendjéből. A legutóbbi peszách alkalmából közzétett videóüzenetben Riccardo di Segni olasz főrabbi és Ruth Dureghello, a zsidó közösség elnöke látható, amint éppen carciofi alla giudiát készítenek.

rás. Amikor „dolgozom”, akkor egy másik világban élek, mert azt tapasztalom, hogy a munkámban a legnagyobb örömöt adni. Rabbiként az ember egy pilóta felelősségével vezet egy repülőt, hogy a gépen ülők felemelkedjenek, és elérjék a céljukat. Föl szokták tenni nekem azt a kérdést is, hogy szerintem mi kell a sikerhez? Tehetség vagy akarat?

Szerintem tehetség.

Én tudom, hogy az akarat a meghatározó. Akármilyen tehetséges

ember vagy, ha a tehetséged nem párosul akarattal, akkor az olyan, mint ha nem is létezne. Ha akaratod van akaratod tárgyához, az alkalom is társul. Tudom, hogy mit beszélek. Volt idő, amikor semmim sem maradt, csak az akarat. Az akarat lehetővé tette, hogy tanulhassak, az akarat megtalálta a lehetőség helyét is. Igen, megtaláltam a helyem. És csak azt kérem a Gondviselő Egyttől, hogy még sokáig szolgálhassak!

Kácsor Zsolt / Mazihsiz.hu

Hitler elleni merénylet: örülnünk kellene, hogy nem sikerült?

Az 1944. júliusi összeesküvés során egy német tisztnek, Claus von Stauffenbergnek kis híján sikerült meggyilkolnia a Führert. A merénylet sikere megváltoztathatta volna a történelmet – de vajon valóban jobbra fordultak volna a dolgok? Két brit történész, Roger Moorhouse és Nigel Jones vitatkozik a kérdésen.

1944 júliusában Claus von Stauffenberg ezredes egy bombát vitt Hitler keleti fronton létesített főhadiszállására, a mai Lengyelország területén található Farkasodúba. Célja a Führer meggyilkolása volt.

Stauffenberg katonaként maga is számos nagy hadjáratban harcolt, és megdöbbent a német katonák által elkövetett atrocitásokról szóló jelentéseken. Úgy határozott, Hitlernek meg kell halnia, de egyedül nem tudta volna végrehajtani a tervet.

Ő csak az egyik szereplője volt a magasabb rangú tisztségviselők által létrehozott szervezetnek, melynek tagjai egyre jobban kiábrándultak Hitlerből és abból, ahogyan a háborút vezette. Ha meghal a Führer, beindítják a Valkűr-hadműveletet – a puccsot, melynek során az összeesküvők átveszik a kormány felett az irányítást, és a lehető leggyorsabban véget vetnek a háborúnak.

Stauffenberg egy aktatáskába rejtette a bombát, és gondosan elhelyezte a padlón, miközben kiment a teremből, hogy lebonyolítsa az előre megbeszélte telefonhívást. A bomba felrobbant, négy embert ölt meg. Hitler megsérült, de túlélte, nyilván azért, mert a táskát elmozdították. Az összeesküvést leplezték, és a puccs is elmaradt. Stauffenberg még aznap éjjel kivégezték.

Több ezer olyan embert tartóztattak le, akikről úgy hitték, hogy részt vettek az összeesküvésben, és végül csaknem ötezeret ki is végezték.

Hitler az elkövetkező tíz hónap során még több szenvedést szabadított a világra. De vajon helytálló-e az a vélemény, hogy ha 1944 júliusában meghal, az még katasztrófálisabb helyzetet teremtett volna?

Roger Moorhouse: Talán túlzás lenne azt sugallni, hogy „örülnünk”, hogy a júliusi összeesküvés kudarcot vallott. De állítom, hogy ha világpolitikai léptékben gondolkozunk, akkor jobb, hogy Stauffenberg 1944 júliusában Hitler meggyilkolására tett kísérlete kudarcba fulladt. Mindezt úgy mondom, hogy semmi kétségem afelől, hogy Stauffenberg bátor ember volt, a náciizmus pedig olyan gyűlöletes politikai rendszer, amely bőven kimerített minden ellene felhozott vádat.

Stauffenberg számára az jelentette a problémát, hogy a náciizmus egyúttal

Fotó: Bundesarchiv

hatásos politikai hitvallás volt, amelynek a németek szinte egész nemzedékét sikerült elcsábítania és uralma alá hajtania.

A csábítás kulcseleme – és a náci alapmítosza – volt a „hátra dőfés” elmélete, miszerint Németországot az első világháború végén elárulta valami sötét zsidó és szocialista ármány, amely miatt összeomlott a Kaiser [vagyis II. Vilmos német császár] uralma.

Ez a „hátra dőfés” a németekben az örökös áldozatszeretést keltette, azt, hogy ők örökök a „láthatatlan erők” és a gonosz összeesküvések játkészerei.

Gyorsan előreugorva 1944-re: akár mekkora volt is Stauffenberg esélye, hogy vállalkozását siker koronázza, ha tágabb nézőpontból tekintjük, a hivatalban lévő német kancellár elleni támadást a német nép csak újabb „hátra dőfésként” élte volna meg, újabb bizonyítékát látva annak, hogy a gonosz erők ismétlenül aláaknázták Németországot.

Hitlerből mártír lett volna; a náci pedig megmentők. Az eredmény – a merénylők tervével ellentétben – a náci uralom megerősödése lett volna. A kényelmetlen igazság az, hogy a náciizmus német népen ülő „varázsnak” megtöréséhez végig kellett járni a véres utat; meg kellett tapasztalni a bukását – végérvényesen, teljesen és katasztrófálisan.

Stauffenberg összeesküvése, minden hősiessége mellett, ennek megvalósulását okozhatta.

Nigel Jones: Bár bizonyos fokig osztom azt az elméletet, hogy Stauffenberg bombamerényletének kudarcra és Németország későbbi végső pusztulása meggátolta a náciizmus újjáéledését a háború utáni Németországban, de ennek az érvelésnek a számok jelentik a gyenge pontját.

A második világháborús Európában a halottak száma az összeesküvés 1944. júliusi meggyilkolása és Németország 1945. májusi kapitulációja kö-

zött meredeken emelkedett. A halottak között voltak

- nyugati szövetségesek, akiket Franciaország, a Benelux államok és Németország felszabadítása, illetve elfoglalása közben öltek meg;
- a keleti fronton elesett szovjet és német katonák;
- civilek, akiket a kelet-európai harcok, illetve Németország bombázása közben öltek meg, és
- például azok is, akik a Nagy-Britanniát ért V-rakétatámadások következtében haltak meg.
- Mindezek felett volt még az a több millió zsidó, akik a háború utolsó hónapjaiban lelték halálukat a haláltáborokban.

Mindezt a rengeteg halálesetet meg lehetett volna előzni, ha Stauffenberg bombája végez Hitlerrel és a Valkűr-hadművelet nevű puccs ugyanaznap sikeresen véget vet a náci rezsimnek.

Ráadásul az összeesküvés kudarcra csaknem bizonyosan katasztrófális hatást gyakorolt a háború utáni Európa történelmére. Lehetővé tette a Vörös Hadsereg számára, hogy egész Kelet-Európában sztálini kommunizmust vezessen be; egy olyan elnyomó rendszert, amely kettéosztotta a kontinentet, és csupán 1989-ben omlott össze.

A totalitárius uralom alatt sokáig színylő országok szegénysége még mindig visszahúzó erőt képvisel a kontinensünkön.

Roger Moorhouse: Valójában nagyon valószínűtlen, hogy ha Stauffenberg sikerrel jár, 1944 nyarán véget ért volna a háború. Egyszerűen túl sok akadálya volt a gyors békekötésnek – és itt nem csupán a megrogzított náci ellenállására gondolok.

További zavaró tényező, hogy Stauffenberg összeesküvőtársai némelyikének furcsán irreális nézőpontja volt. Például Carl Goerdeleré, a pénzügyminiszteri szerepre szántak, és aki egy olyan háború utáni Németországot képzelt el, amely magában foglalta volna mind Ausztriát, mind a Szudéta-vidéket. Ilyen emberekkel a kormányban Stauffenberg összeesküvőtársainak nagyon nehéz lett volna béketárgyalásokat kezdeni.

Azonkívül 1944 nyarán a német fegyverletétellel Európa szovjet megszállását aligha lehetett volna megállítani; legfeljebb felgyorsultak volna az események. Ha a német csapatok letegett volna a fegyvert, nem lett volna semmi, ami megállíthatta volna a Vörös Hadsereg akadálytalan előretörését Németországon át Franciaországba, ahol a még viszonylag csekély brit és amerikai erők álltak volna szemben Sztálin csapataival.

Furcsa módon lehetséges, hogy csupán Stauffenberg kudarcra és a keleti fronton Németország sok pénzbe és vérbe kerülő kemény ellenállása tette lehetővé a szövetséges hadseregek számára, hogy felszabadítsák Nyugat-Európát, és így biztosítsák, hogy a szabadság és a demokrácia megerősödhesse Európát nyugati felén, ahogyan ez 1945 után történt.

Ez még egy ok, ami miatt szerintem üdvözölhetjük, hogy a bátor gróf kudarcot vallott.

(A teljes vita a BBC History magazin februári számában olvasható.)

24.hu

Mártír-istentiszteletek 2018

Május 13.		
Bátaszék	10.30	Művelődési Ház
Május 27.		
Baja	11.00	Ady Művelődési Ház
Nagykátá	10.30	Temető
Nagykanizsa	10.30	Zsinagóga
Pásztó	11.00	Temető
Devecser	11.00	Temető
Szentcsanak	11.00	Temető
Június 3.		
Nyíregyháza	10.00	Bernstein tér
	11.00	Temető
Eger	11.00	Temető
Sárbogárd	16.00	Temető
Mosonmagyaróvár	13.00	Shalom park
Kispest	11.00	Temető
Miskolc	11.00	Temető
Zalaegerszeg	9.30	Garai emléktábla
	9.45	Gettó emléktábla
	10.00	Roma emléktábla
	10.30	Zsinagóga
	12.00	Temető
Június 10.		
Balassagyarmat	11.00	Temető
Kiskunhalas	11.00	Zsinagóga
Kecskemét	13.00	Temető
Salgótarján	11.00	Temető
Győr	11.00	Temető
Révkörmár	10.30	Temető
Nagygyőr	17.00	Emlékmű
Június 17.		
Cegléd	9.30	Zsinagóga
Nagykőrös	11.00	Temető
Szolnok	14.00	Temető
Szécsény	11.00	Temető
Esztergom	11.00	Temető
Gyöngyös	11.00	Temető
Székesfehérvár	11.00	Temető
Kápolnásnyék	15.00	Temető
Tata	10.00	Temető
Tatabánya	13.00	Emlékhely
Június 19. kedd!!!		
Vác	10.00	Zsinagóga
Június 24.		
Veszprém	10.00	Városi emlékmű
Békéscsaba	15.00	Temető
Karcag	11.00	Temető
Gyula	12.00	Temető
Dombóvár	14.00	Temető
Kaposvár	11.00	Temető
Július 1.		
Szekszárd	10.30	Műv. Ház.
Jászberény	11.00	Temető
Szeged	10.00	Volt gettó
	11.00	Zsinagóga
Tapolca	13.00	Volt gettó fala
	14.00	Temető
Pécs	10.00	Temető és zsinagóga
Szombathely		Zsinagóga

A további időpontokat folyamatosan közöljük. Kérjük olvasóinkat, hogy az időpontokat, helyszíneket rendszeresen kísérik figyelemmel, mert változás lehetséges.

Szaúdi koronaherceg: Izraelnek joga van a földjéhez

Mohammed bin Szalman az Egyesült Államokban turnézott, ahol sürgette az izraeliek és a palesztinok közötti békeszerződést, és Hitlernek nevezte Irán legfőbb vezetőjét.

Történelmi nyilatkozatot tett Szaúd-Arábia koronahercege. Mohammed bin Szalman azt mondta, elismeri Izrael azon jogát, hogy saját nemzetállama legyen.

„Hiszem, hogy a palesztinoknak és az izraelieknek is joguk van a földjük birtoklásához” – fogalmazott a The Atlantic nevű amerikai újságnak adott interjújában. Hozzátette, hogy véleménye szerint szükség van egy békeszerződésre, amely mindkét fél számára biztosítja a stabilitást és a normális kapcsolatokat.

Mohammed bin Szalman arról is beszélt az interjújában, hogy a királyság aggódik a jeruzsálemi szent helyek sorsáért és a palesztinok jogaiért, de nincs kifogása „bármely más nép ellen”. Irán legfőbb vallási

vezetőjéről, Ali Hámenei ajatolahról viszont azt mondta: „ő a Közel-Kelet Hitleré”.

„Az 1920-as, 1930-as években senki sem vette észre, hogy Hitler veszélyes. Csak néhány ember. (...) Mi nem szeretnénk, hogy ami Európában megtörtént, az a Közel-Keleten is megtörténjen” – fogalmazott a koronaherceg.

Mohammed bin Szalman egy háromhetes amerikai turnén vett részt, hogy népszerűsítse az úgynevezett „Vision 2030” programot, ezzel is ösztönözve a királyságba történő befektetéseket.

atv.hu / Bloomberg

APRÓ- HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés
Zuglóban, Vezér u. 156. VITA-PHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig.
Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Tóthné Húvös Katalin fogtechnikusmester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz hához megyünk. Hétfégyi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

19-20. századi magyar és külföldi művészek festményeit keressük megvételre készpénzért gyűjtők, befektetők részére. Nemes Galéria, 1024 Bp., Szilágyi Erzsébet fasor 3. Tel.: +36-1-302-8696. E-mail: nemes.gyula@nemesgaleria.hu. Mobil: 06-30-949-2900.

Festést, tapétázást, kőműves- és egyéb építőipari munkát vállalok. 06-70-216-0234.

Társasházkezelés! Szeretne egy jó közös képviselőt? Kérjen ajánlatot! Személyes bemutatkozás, ingyenes állapotfelmérés! Dr. Bíró Anna, 06-70-505-9394, 06-1-200-4972.

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, képeslapokat. 06-20-522-5690, este 06-1-322-8439.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomatás, névjegykészítés, diplomakötés, könyvnyomtatás a Mammot III. em. 312-es üzletben és a Balogvár u. 1. alatt. Messinger Miklós, +36-20-934-9523, rcontact@t-online.hu

Izraeli bélyeggyűjtemény eladó. 06-20-421-0447, 17.00 óra után.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjesztő a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizető a kiadónál.

Postacsek: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk

intézkése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

Búcsú

Megrendülve tudatjuk, hogy életének 83. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt Mester Ervin (Slajmeben Cvi Arje ha Levi).

Drága férjem és édesapám évekig volt nagyra becsült elnöke az Amerikai úti Szeretőkórház zsinagógájának.

Április 8-án kísérték utolsó útjára a Kozma utcai temetőben, ahol Schöner Alfréd főrabbi és Fekete László főkántor búcsúzott tőle. Ezt követően Streit

Sándor, a Nagyfuvaros utcai körzet elnöke mondott meghatározó beszédet.

A sívá alatt a gyászházban volt ima reggel, este. A család hálás mindazoknak, akik a hét folyamán eljöttek és biztosították ezt az ősi előírást.

Gyászolják: felesége, fia, unokái és barátai.

Emléke legyen áldott!

Gyógyszertámogatás

Továbbra is igényelhető esetenkénti gyógyszertámogatás szociálisan rászoruló zsidó betegek részére.

Támogatást az újonnan szükségessé vált, átlagosnál drágább gyógyszerek beszerzéséhez lehet igényelni, ha azok különös anyagi megterhelést jelentenek.

Ígyelni levélben, egy adatlap kiállításával lehet, mellékelve hozzá orvosi igazolást a gyógyszer szükségességéről.

Részletesebb tájékoztatás és adatlap levélben vagy telefonon kérhető. Levélcím: Vértes István, 1072 Bp., Dob u. 38. Telefon: 06-1-321-3497 (esti órákban).

Hírek, események röviden

- A zuglói körzet pénteki (18.30) és szombati (9.30) istentiszteleteit továbbra is a Scheiber-iskolában tartja (XIV. ker. Laky Adolf utca).

- 1%. A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2016. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 73.634 Ft-ot a kuratórium döntése alapján a veszprémi zsidóság történetének egy részével foglalkozó tanulmány megírására, pályázati önrészként használjuk fel.

Reméljük, hogy a 2017. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: 18927467-1-19.

- Az Igaz Emberekért Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2016. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át támogatták részére felajánlották. 2017-ben ez az összeg 108.626 Ft volt, melyet a Jad Vasem-kitüntetétek támogatására fordítottunk.

Kérjük, segítse 2017. évi személyi jövedelemadója 1%-ával a már igen idős (85 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockáztatásával mentettek meg zsidó üldözötteket. Előre is köszönjük. Igaz Emberekért Alapítvány. Adószámunk: 18040094-1-42.

- Az ideai Scheiber-díjat Szalai Kálmán, a Tett és Védelem Alapítvány titkára kapta.

Programajánlat

MÁJUS

Generációk Klubja
(1067 Bp., Hunyadi tér 3. I. emelet)

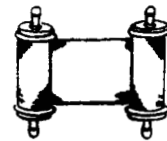
Május 7. A klub vendége Deák Gábor!

Május 14. Rózsa Péter, a Klubrádió h. főszerkesztője Gábor György vallásfilozófussal beszélget.

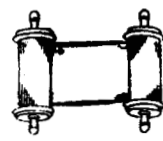
Május 21. Sávutot!

Május 28. A zongoránál Fűzy Gábor!

Minden esemény hétfői napokon, 15 órakor kezdődik!

IMADÓK

Templomok	Péntek este Máj 4.	Szombat reggel Máj 5.	Péntek este Máj 11.	Szombat reggel Máj 12.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	19.50	8.00	20.00	8.00
Alma u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	19.00	9.00	19.00	9.00
Berzevicsy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	19.50	9.00	20.00	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.50	8.00	19.50	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	19.50	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredi u. 1.)	18.30	8.30	18.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.30	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Május 4. péntek

Május 5. szombat

Május 11. péntek

Május 12. szombat

Ijjár 19.

Ijjár 20.

Ijjár 26.

Ijjár 27.

Május 14. hétfő

Május 15. kedd

Ijjár 29.

Szíván 1.

Gyertyagyújtás: 7.41

Szombat kimenetele: 8.31

Gyertyagyújtás: 7.50

Szombat kimenetele: 9.05

Újholdhirdetés

Jom kippur kátán

Újhold

MAGÁNNYOMOZÁS

FELSŐFOKON!

* * *

KOBA DETEKTÍVRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetectiv.hu

Almássy Éva

TÁRSKERESŐ IRODA

Komoly társkeresés,
házasságközvetítés
megbízhatóan – általam.

Tel.: 06-1-312-6915

vagy 06-70-405-0605.

www.exkluzivtarskereso.hu

Kérjük támogassák az Élet Menete Alapítvány céljait adójuk civil szervezeteknek felajánlható 1%-ával.

Alapítványunk mottója „Soa többé”.

Adószámunk: 18184053-1-41

Támogatását előre is köszönjük!

Az Élet Menete Alapítvány önkéntesei

Izraeli „migránsok” Székelyudvarhelyen

Több erdélyi híroldal is arról ír, migránsoknak néztek izraeli motorosokat Székelyudvarhelyen. A helyi rendőrség szerint azonban nem a 14 fős csoport kinézete, hanem viselkedésük keltett félelmet a lakosokban.

Április 16-án több lakossági bejelentés is érkezett a Székelyudvarhelyi Helyi Rendőrséghez, miszerint migránsokat véltek látni – írja az uh.ro. A lap szerint a helyi rendőrség a nemzeti rendőrséggel közösen azonosította a városban felbukkanó személyeket, akik, mint kiderült, motoros túrázók, és turistaként, szervezett kikapcsolódásra érkeztek Székelyudvarhelyre még pénteken.

A 444.hu megkeresésére a Székelyudvarhelyi Helyi Rendőrség igazgatója, László Szabolcs elmondta, őket egy 8 fős csoport miatt riasztották, akik bőröndjüket húzták maguk után, vásárolgattak, és állítólag nyugtalanítóan viselkedtek. Hangsúlyozta, nem a turisták kinézete, bőrszíne, hanem viselkedésük miatt aggódtak a helybeliek.

Az összesen 14 fős külföldi csoportot végül beazonosították és igazoltatták. Mint kiderül, hivatalos okmányok akkor éppen nem voltak náluk, de végül sikerült tisztázni, hogy egy motoros túravezetővel érkeztek a településre, és hamarosan el is

hagyják azt. László Szabolcs megerősítette, hogy a turisták izraeli állampolgárok voltak, és érvényes belépési engedéllyel rendelkeztek az országba.

Boros Juli / 444.hu

Kipa és identitástudat

Az Anne Frank Ház múzeum egyik alkalmazottja a zsidó identitását kifejező kipát szeretett volna viselni munkája során. A munkahelye azonban ezt nem engedte meg. Az eset tökéletesen mutatja, hogy Nyugat-Európában a politikai korrektség hogyan gyűri le azokat, akik nyíltan szeretnék vállalni az identitásukat.

A 25 éves Barry Vingerling első munkanapján kipát viselve érkezett meg az Anne Frank Házba, ahol a világhírű naplót megíró zsidó lány és családja rejtőzködött a nácik elől a második világháború idején – írja a Breitbart.

Vingerling az állásinterjú során egyébként nem viselte a fejfedőt, ám

munkaadóinak jelezte, hogy fontosnak tartja a kipa viselését munkája során. A múzeum vezetése tudatta vele, hogy nem viselheti a kipát munkája közben, azonban egy különleges kérvényt benyújthat a vezetőséghez, és annak elbírálásától függ, hogy a jövőben hordhatja-e.

Az első hónapban annyit engedélyeztek neki, hogy egy baseballsapkát viseljen, ami alatt hordhatta a kipát, amíg kérvényének elbírálására várt.

„Hónapokig szenvedtem, mert ez egy fontos morális kérdés számomra” – mondta a férfi, aki hozzátette, hogy számára nagy jelentősége van annak, hogy kifejezze identitását egy olyan múzeumban, amely a világhírű és hányatott sorsú zsidó lány emlékét ápolja.

Végül kiderült, hogy a múzeum szabályzata szerint az alkalmazottak nem mutathatják ki vallási hovatartozásukat, ha a nyilvánossággal érintkezve végzik a munkájukat.

„Szinte sokkolt a döntés, nem ismertem ezt a szabályt. Egyáltalán nem gondoltam, hogy ebből probléma lehet. Anne Frank házában dolgozom, ahol el kellett rejtenie az identitását. Ugyanebben a házban nekem is el kell rejtenem?” – kérdezte Vingerling.

Az esetről a múzeumot irányító alapítvány vezetője azt nyilatkozta a Daily Mailnek, hogy „a vallási szimbólumok ellenkezik a függetlenségünkkel”.

Vingerling 6 hónapig járt baseballsapkában, mire az alapítvány vezetése döntést hozott, és engedélyezte a kipa viselését. Hogy ezen mi tartott 6 hónapig, az rejtély.

Bácskai Balázs / 888.hu

...és ideje van a nevetésnek

25 évvel ezelőtt arra vágytam, hogy keressek 60.000 forintot havonta, és legyen egy 1986-os évjáratú Golfom. Mára mindez teljesült.

A rendőr leállítja az autóst az autópályán, és megkérdi tőle:

– Uram, megkérdezhetem, mióta jön hibás hátsó lámpákkal?

A sofőr kiszáll, megnézi a kocsit hátulját, majd térdre esik és elkezd zokogni.

– Ugyan már, annyira azért nem súlyos a helyzet! – nyugtatja a rendőr. – Pár kiégett izzó miatt még nem kell elkeseredni.

– Nem? És az utánfutóm meg a motorcsónakom?

Jó estét, kedves nézőink. Mielőtt elmondanánk a holnapi időjárást, szeretnénk helyesbíteni a mait és elnézést kérni a tegnapiért.

SPÁNN GÁBOR

Görögdinnye

Nyilván közhelyet mondok vele, de akkor is igaz, hogy az ember minél idősebb lesz, annál hajlamosabb a nosztalgizásra. Jómagam is gyakran álmomban még tévés vagyok meg fiatal, de az ébredés általában ilyenkor valamilyen fájdalommal kijózanít.

Az alábbi kis zsengém is vagy 40 évvel ezelőtt játszódik.

Boldogult tévéhíradós koromban sokat jártunk vidékre. Ilyenkor az összeszokott híradós stábok (egy riporter, egy operatőr, egy hangmérnök és egy világosító-sofőr képezett egy forgatócsoportot) a napi szerkesztő igénye szerint forgatták le a szükséges riportokat. Volt nekem egy operatőr kollégám, amolyan tipikus „gerincetört diaszpórazsidó”. Felmenőit sikerrel segítették valamelyik halálvonatra, de ő veszettől bizonyítani kívánta, hogy semmi köze a zsidósághoz, miközben a Teremtő humorából kifolyólag, ahogy mondani szokták, az egész hitközség látszott rajta.

Párttag volt – mint mi sokan mások is –, de ha vallási kérdésekről esett szó, azonnal föllállt, és megerősítette párttitkárunkat: a vallás nem más, mint a proletariátus kábítószere, amit a kapitalisták arra használnak, hogy a nem létező Istenre kenjék a szegénység nyavalyáit helyettük.

Genetikusan buta volt szegénykém az élet egyéb dolgaiban is, operatőrnek középszerű, embernek gyenge, de nem ezért szerettük. Őt kaptam ki annál a vidéki turnénknál is, ahol fölkerestünk egy nagyközseget, ahol egy jó hírű európai vándorcirkusz vendégszerepelt.

Hatalmas sátorban folyt a délutáni előadás, az emberekről meg a vérték. Lehetett árnyékban vagy 40 fok, de árnyék a cirkuszban nem lehetett, már csak a mi lámpáink miatt sem.

Mi a műsorból összesen 3 percet vettünk fel, közben volt időnk bőven körülnézni. A szünetben hangmérnök kollégám, fentalálva magát, kiadta a jelszót: innen pár méterre láttam az út szélén egy görögdinnyeárust, együnk dinnyét, az jó a meleg ellen.

A tett halála az okoskodás, mi a kiszámított idő ellenére rohantunk az útszéli standhoz. A baj az volt, hogy a dinnyeárus előtt hosszabb sor kígyózott. Összenéztem kollégámmal: ebből nem lesz dinnyeevés. Én már akkor is az élni tudóbbak közé tartoztam, és bekattant a nagy ötlet. Tudtam, hogy hangmérnököm jól beszél angolul, és rávettem, hogy most játszunk színjátékot. Ő kezdjen el velem angolul beszélni, én meg időnként csupán annyit mondok: Áj beg jór párdön. A többit én elintézem, és soron kívül eszünk görögdinnyét. Mivel magam még az angoltanulás elején jártam, biztosra vettem, hogy a pár angol szó azt jelenti, jó napot kívánok, így nem lesz semmi komplikáció, ha más is megéri. Magabiztosan odaléptünk a soron következő asszony elé, kollégám kijelentette határozottan a dinnyeárusnak, hogy ez az úr itt (és ekkor rám mutatott) egy világhírű angol illuzionista, csak ma lép föl, életében nem evett görögdinnyét, kéri, hogy soron kívül szolgálják ki ezzel a hungarikummal. Az eladó angvallá változott, rámosolygott barátomra, és kérte, fordítsa le az „illuminátor úrnak”, hogy kikeresi nekem a szocialista tábor legedesebb dinnyéjét. Én gépiesen feleltem: Áj beg jór párdön. A sorból kilépett egy unatkozó cigányasszony, odajött mellém, elkezdte mustrálni a Május 1. Ruhagyár rajtam lévő, rojtosodott szélű öltönyét. Két ujjá közé vette zakóm reverjét, elismerően bólogatott, majd erős fokhagymaszagot lehelve, 1 centiről hangosan rám kiáltott: szép vagy, angol ürgemadar! (Az életben többé sosem volt ilyen sikerem...)

Erőt vettem a röhögési ingeren, és hangosan azt mondtam: Áj beg jór párdön!

Már ott elkezdtük enni a dinnyét, senki nem morgott, de mint minden nagy vállalkozásban, ebben is jött a „narancshéj”.

Hangmérnököm az aprópénz guberálása közben egyszer csak felém fordult, és hibátlan magyarsággal azt kérdezte: Gabi! Nincs két forint apród?! Mire én: dehogy nincs, és átadtam neki két forintot.

Az áj beg jór párdönön nevelkedett sornak elállt a lélegzete, a miénk is. Éreztük, hogy itt vagy futás, vagy nagy angol verés lesz. Szégyen a futás, de itt sok volt, aki kergetett, ezért hóna alatt a saját dinnyéjével ki-ki rohant a cirkuszsátor felé. Már biztonságban voltunk, amikor a kiváló munkásőr és az MSZBT Aranykoszorús jelvényével kitüntetett ateista operatőr kollégám felém fordult, és akaratlanul kicsúszott a száján: skajach, Gáborkám!

Én döbbenten néztem rá, aztán mielőtt felelhettem volna, hogy jáse, bekattant: most már értem, hogy végezte ez el summa cum laude a Foxi Maxit...

Csapdában

ÖNINTERJÚ

– Miért olyan szomorú, rabbi úr? Csak nem a választások miatt?

– Nem, de azzal kapcsolatban. A Mazsihisz megint besétált az EMIH csapdájába!

– Hogyan???

– Amikor Köves rabbi a KDNP-s Hollik mellett kampányolt, olyan vihar tört ki a Síp utcában, amilyen a Hóman-ügy óta nem volt. A Hitközség „előretolt ökle” a próféták, Isten, a Szentírás stb. elárulásával vádolta meg a vezető rabbit, de úgy, hogy csak na!

– És?

– Kövesre mindent lehet mondani, de hogy buta, azt nem! Jól tudta, ha egy rabbi egy hivatásosan keresztény képviselő mellett kampányol a mai Magyarországon, annak annyi... Meg is bukkott Hollik úr! Merthogy azt is tudja, hogy félteni valakit nemcsak rossz szóval lehet, hanem talán fontosabb, ki dicséri, illetve ki kampányol valaki mellett.

– És akkor?

– Hát persze ezért nem büntették meg a vezető rabbit. Sőt.

– Jutalmat kapott?

– De mennyire. Egyik szervezete kapta az ideai Scheiber-díjat. A névadó prof. lánya állítólag sírt az ünnepeken. De nem a meghatottságtól! Furcsa lehetett számára, hogy édesapja emléke ezúttal a politika eszközüvé vált.

Kardos Péter

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ua.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

